

Ratjetoe

Al enige weken scharrelt er een klein grijsbruin bolletje door mijn tuin. Het ziet er wat onrustig uit met al dat schokkende heen en weer rennen over mijn tuinpad. En dan peuzelt hij weer aan een zaadje of andere hapjes die hij daar weet te vinden. Mijn huismuisje is met regelmaat buiten actief. Maar eind november zag ik een wel erg grote muis voor mijn keukendeur. Een Bruine rat had mijn tuin uitverkoren als restaurant en nadat ik hem stoorde, rende hij het hoekje om en daarna heb ik hem niet meer gezien.

Ik heb van niemand in mijn buurt gehoord dat ze ook een rat op bezoek kregen. Misschien is dat de rattenschaamte die heerst, want wie durft er openlijk te vertellen dat hij deze knagers bij huis heeft? Ratten staan nu niet bepaald bekend als dieren waar je trots op een feestje over vertelt. Vaak wordt direct de relatie gelegd met rommelplekken waar veel vuil ligt of waar de dieren gemakkelijk aan eten kunnen komen. Dat laatste speelt dan bij mensen die kippen of knaagdieren houden. Mijn achterbuurman heeft al jaren geen kippen meer en de bruine kikkers in mijn tuin mogen zelf hun kostje bij elkaar scharrelen, dus ik verwacht een slecht gedekte tafel voor mijn ratje. Ik heb wel een vijvertje, en van waterrijke plekken houden ze wel. Maar ik geloof niet dat hij daar op af is gekomen.

Bruine rat (foto Saxifraga B. Vastenhouw)

In dezelfde week dat ik die Bruine rat zag, stond er een uitgebreid artikel in Brabants Dagblad over meerdere ratten die rondom Basisschool de Elzen in de Elzenstraat leefden. De school beklagde zich al vaker over de rotzooi die bij het naastgelegen appartementencomplex lag. Er zijn op die plaats wel ondergrondse afvalbakken, maar zoals wel vaker bij flats wordt ook bovengronds veel achtergelaten en was het gewoon een ratjetoe.

De krant schreef er smeugig over dat er veel vuil ligt, zoals nat karton, koffiefilters en bananenschillen. En bovenop een berg afvalzakken lag een omgekeerde koekenpan, waar de macaronischotel nog uit droop. Jammer van die heerlijke maaltijd, maar de ratten hebben er zeker geen traantje om gelaten. Gewone tranen hebben ze ook niet. Als de dieren gestrest zijn, dan maken bepaalde klieren bij de ogen wel 'rode tranen'. Dat vocht maakt korstjes rond hun ogen.

Vergeleken met een muis is de Bruine rat wel drie keer zo groot. Hij kan 30 centimeter lang worden en dan komt er ook nog een staart van zo'n 20 centimeter achteraan. Waarschijnlijk zijn ze ongeveer 300 jaar naar Nederland gekomen. Niet op eigen gelegenheid, want hun oorspronkelijke leefgebied ligt in Azië, in o.a. Noord-China en Japan, maar door mee te liften op schepen. Als je een koppeltje ratten hebt, werpt het vrouwtje - na iets meer dan drie weken draagtijd - gemiddeld 6 jongen. Die zijn soms al na drie maanden weer geslachtsrijp en bij voldoende voedsel gaat het maar door en door. Ze maken verkentochten tot honderden meters van hun ontstane kolonie af. Mogelijk dat mijn rat dus vanuit de Elzenstraat mijn tuintje heeft gevonden. Maar hoeveel zitten er binnen de ringbanen en elders in de stad? Hun aanwezigheid kun je ook ontdekken door het zien van keutels, holen en vraatsporen. De laatste jaren worden ze vaker waargenomen in Tilburg: in 2024 is 38 keer een rat gemeld. Het zijn cultuurvolgers, dus ze willen ook heel graag bij ons wonen. Als je een rat ziet, kun je die melden via de Fixi-app van de gemeente Tilburg. Maar durf je dat wel? Want voor je het weet sta je of staat je wijk op de zwarte lijst van rommelmakers.

Misschien moet ik toch wat minder de vogels in mijn tuin voeren met broodkruimels en korstjes. Anders krijgt mijn liefde voor de stadsfauna toch nog een vervelend staartje.

Bruine rat (foto Saxifraga L. Hoogenstein)